

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XII. Nonnullæ aliæ de homicidio & duello propositiones cum
execratione rejiciendæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

honorem unici Judicis, id est Dei, abstulit.

142 Est etiam contra rationem, sine ratione & fructu alium repercutere. Hoc verò facit, qui eum repercutit à quo percussus est. Quia, ut iterum Imperfectus, *numquid si repercussoris eum, compefcuisti eum, ut jam non te percutiat? sed magis excuisti eum, ut adhuc te percutiat. Nam iracundia per iracundiam non compefcitur, sed amplius irruatur. Quemadmodum si ignem cum igne conjungas, major flamma succenditur. Si autem non repercussoris eum, ille jam stabit (si quidem sapit) confusus; si autem non sapit, fatiasus. Et non solum te iterum non percutit, sed forsitan compunctus corde poenitet, quia te vel semel percussit. Attamen etsi sis insanus est, ut nec patientiam tuam intelligat, nec confundatur in facto suo, numquid potes tu te amplius vindicare, quam erat Deus te vindicaturus? Ideoque si repercussoris eum, perdidisti vindictam Dei, quia respsum vindicasti, & liberaisti eum de manibus Dei, quia reddidisti illi quod fecit.*

143 Accedit quòd repercussione percussoris verus honor non conservetur, nec reparatur, (ut supra visum est) sed amittatur potius & maculetur, cum non sit argumentum fortitudinis, sed pusillanimitatis, animique victi, non victoris, prout ad confusionem Christianorum Gentilis agnovit Philosophus 4. Ethic. 3. ubi dicit: *Sicut debilis stomachi est cibum duriores non posse concoquere; ita pusilli animi est verbum duriusculum non posse sustinere.*

CAPUT XII.

Nonnulla alia de homicidio & duello propositiones, cum execratione rejicienda.

144 **R**ejicienda est imprimis propositio 17^a. ab Alexandro VII. damnata. *Est licitum Religioso, vel Clerico, calumniosius gravia crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, nisi suppetere non videtur, si calumniator sit paratus vel ipsi Religioso, vel ejus Religioni publice, & coram gravissimis viris predicta impingere, nisi occidatur. Item 18^a. Licet interficere falsum accusatorem, falsos testes, ac etiam Judicem, à quo iniqua certo imminet sententia, si alia via non potest innocens damnum evitare. Quas etiam propositiones Facultas Lovan. priorem anno 1653. posteriori an. 1657. damnaverat, & Conventus Generalis Cleri Gallicani anno 1700. censuit scandalosam, erroneas, Decalogo aperte repugnantes, cadibus patrocinantes, & Magistratibus, ipsique humanae societati certam perniciem intentantes.*

145 Item rejicienda est 19^a. ab eodem Alexandro VII. patiter damnata: *Non peccat maritus occidens propria auctoritate uxorem in adulterio deprehensam. Nam, ut idem Gallicanus Conventus censuit, est erronea, crudelitate privataque vindictam approbat, uti satis colligitur ex dictis cap. precedenti. Unde can. 9. 33. q. 2. ex Augustino dicitur, secundum legem Christi illicitum est adulteram occidere.*

Tom. II.

Atque hinc à fortiori bene inferitur, illicitum quoque esse, occidere eum qui te alapa, vel fulte percussit: cum atrocior sit injuria marito illata per adulterium, quam alteri per alapam, vel ictum fustis.

Non me latet, novitios Casuistas aliquos prætere, inter alapam & adulterium illud esse discriminis, quòd adulterium sit in se quid ultimò completum, nec occisione conservari queat honor per adulterium læsus, utpote irreparabilis & irrecoverabilis: honor verò, per inflictam alapam læsus, adhuc conservabilis sit, vel saltem recuperabilis per repercussionem vel occisionem percussoris, incontinenti factam: eò quòd inflictio alapa non sit ignominia moraliter ultimò completa, nisi dum per fugam vel aliter impeditur repercussio vel occisio, per quam impeditur ultimum istius ignominia complementum. Et idè repercussio vel occisio incontinenti facta, secundum ipsos, non habet rationem vindictæ, vel reparationis honoris jam completè deperditi; sed conservationis, & defensionis honoris adhuc quodammodò pendens.

Ita illi; sed turcicè, seu ethnicè potius quam christianè. Est enim diabolica illa mundi maxima, per quam diabolus innumeras animas perdit. Conveniebat proinde à Theologis Christianis mundanam illam Philosophiam ex divinis Litteris reformari, atque in christianam commutari, utpote præceptis evangelicis rectæque rationi adversantem, ut supra demonstravimus. *Non est ergo ista sapientia desursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica, ut beatus Jacobus loquitur in Canonica sua c. 3. sicut terrenus, animalis, diabolicus, non verus & christianus est honor emptus vel redemptus occisione, vel etiam repercussione percussoris. Honor profectò simillimus honori empto vel redempto per occisionem uxoris adulteræ, vel per acceptationem duelli, vel provocationem ad illud, de quo infra. Quæcumque enim pro discrimine profertur Advertarii, omninò gratis ac voluntariè proferunt. Nam si inflicta per alapam ignominia à mundanis hominibus non censetur moraliter ultimò completa, nisi dum per fugam vel aliter impeditur repercussio vel occisio percussoris incontinenti facta; idem protus est de ignominia per adulterium inflicta: quia licet adulterium sit quidpiam completum in ratione talis peccati apud Deum (quòd & de alapa dici potest) à mundanis tamen hominibus non censetur quid moraliter completum in ratione ignominia, nisi dum per fugam vel aliter impeditur occisio adulteri vel adulteræ incontinenti facta, per quam mundani homines censent ultimum illius complementum impediti. Quemadmodum ergo, non obstantè istà mundi maximà, seu aëstimatione, occisio adulteri, vel adulteræ, licet incontinenti facta, verè apud Deum & sapientes non est defensio; sed vindicta, seu vindex honoris deperditi reparatio; seu velut compensa-*

rio; sic & occisio vel repercussio percussoris, licet incontinenti facta, &c. utpote non magis conducens ad conservandum honorem pristinum, per alapam inflictam deperditum, quam ad conservandum honorem perditum per adulterium. Quippe eadem est utriusque ratio, occisioque in utroque casu solum servit ad vindicandam injuriam acceptam, acquirendumque novum honorem hominis inultam injuriam non sinentis; quem diabolicum honorem apud mundanos homines acquirit, qui se vindicat, acceptamque injuriam compensat cum morte vel repercussione injuriantis. Honorificum namque videtur mundanis hominibus se taliter vindicare, videtur & ipsis actus fortitudinis; licet revera sit actus pusillanimitatis, uti pluribus ostendimus capite præcedenti.

149 Denique prorsus è Scholis Christianis eliminanda, & à Christianorum cordibus cum horrore abjicienda est opinio, seu propositio ista 2^a. ab Alexandro VII. proscripta: *Vir equestris, ad duellum provocatus, potest illud accipere, ne imitatus notam apud alios incurrat.* Sicut & ista à Facultate Parisiensi reprobata: *Potest etiam duellum offerre, si non aliter honori consulere possit.* Verissimè enim Generalis Conventus Cleri Gallicani in Censura anni 1700. *Doctrina* (inquit) *his propositionibus contenta, falsa est, scandalosa, contra juri divino & humano, tam ecclesiastico, quam civili, imò & naturali.* Quòd (inquam) verissima sit ista Cleri Gallicani Censura, factis ostendimus supra l. 4. cap. 43. ubi duelli malitiam habes demonstratam.

150 Ex dictis ibidem pariter constat justissimum esse Edictum Belgii nostri Principum de die 27. Februarii 1610. quo duellantes art. 2. declarantur infames, privantur omni statu, officio, honore, pensione, mediæque partis bonorum confiscatione. Art. 3. morte plectuntur. Art. 4. dicitur: *Quoniam pleraque duella oriuntur habent ex falsa opinione, quasi degenerare timore impediuntur, qui manu sua injurias non vindicant; declarant Principes falsam esse opinionem, honorem injurias passorum sub suam protectionem recipiunt; & ne quis exprobet, sub sua indignationis, & arbitraria pena vetant.* In Gallia Ludovicus Magnus se inexorabilem reddidit circa pœnas duellantium, quorum cadaver patibulo pede suspenditur, erexitque Rex Parisiis Tribunal summorum Tribunalum Militiæ Francicæ, quibus data est summa potestas ex omnibus Provinciis citandi & compellendi ad honorariam satisfactionem quoscumque nobiles, qui honorariam injuriam alteri nobili intulissent. Lege verò Tridentini sess. 25. de reform. c. 19. excommunicantur Imperatores, Reges ac Principes monomachiam in terris suis permittentes, sicut & duellantes, eorumque patrini, atque ex composito spectatores, qui etiam puniuntur confiscatione bonorum, atque infamiâ, ac privatione Ecclesiasticæ sepulturæ, si in duello moriantur. Quas pœnas

innovarunt Pius IV. Gregorius XIII. Clemens VIII. eas extendentes ad milites, qui in adversariorum exercitu militantes, privatas similitates publicæ causæ immittendo, etiam Ducum permisso, ex conducto ad singulare certamen descendunt, etiam cum pacto, ut cum primùm alteruter vulneratus fuerit, vel sanguinem effuderit, certamen dirimetur; vel etiam si illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnare non commiserint, si per seipos non steterit, quominus illa committeretur. Et quamvis Concilium Tridentinum non reservaverit duellum; illud tamen sibi reservarunt Clemens VIII. & Urbanus VIII. si sit publicum, & ad forum contentiosum deductum; aliàs ab eo absolvere possunt Episcopi in vim Tridentini sess. 24. de reform. c. 6. solisque Episcopis ea reservantur publica Cleri Gallicani Comitia.

CAPUT XIII.

Occurritur argumentis, quæ contra præmissa objiciuntur.

Objicit 1°. Caramuel Theol. præterintentionalis num. 2607. alius & grandius de honore, quam de vita sentitur apud generosos; centies enim nobilissimi Herodes vitam exponunt morti, ut vel parum in honore & autoritate proficiant. Et ratio est, quia vita moralis nobilior est quam naturalis, virtutesque qui moraliter & politicè, quam qui naturaliter & physicè mortui sunt, uti sunt omnes infames. Unde viri generosi malunt vitam naturalem amittere, quam honorem & famam. Unde Poëta canit:

*Omnia si pereant, famam servare memento:
Hæc semel amissa, postea nullus eris.*

Hinc concludit, quidquid sit de licita vel non licita occisiva defensione vite, licitam esse occisivam defensionem honoris & famæ.

Respondeo, si de vero honore agatur, amittendam quandoque vitam potius quam aliquid committatur, unde aliqua honori nostro labes aspergi queat: siquidem Sacerdos & Religiosus vitam suam in discrimen potius adducere debet, quam in criminis alicujus suspensionem merito venite; vir etiam nobilis militaris, quam in bello ignavè se gerat, stationem deferat, fugam arripiat, &c. Et huc spectat quod dicitur in objectione: vita moralis nobilior est quam naturalis; quo etiam sensu Augustinus serm. 19. de verb. Apost. dicit, *melius est justum esse, quam hominem esse.* Sed si sermo sit de falso honore, quo sæculi homines honorabile putant, contra Dei leges, se ulcisci, percussorem repercutere, uxorem adulteram cum adultero occidere, pro accepta alapa hominem interficere, in duello pugnare; de tali (inquam) honore intellectum Caramuelis argumentum, non solum futile & falsum, sed & barbarum & antichristianum est, Turcæque potius quam homine Christiano dignum. Unde qui pro tali honore vitam amittunt, vel exponunt, id ex recto non